

Tarih : 15.02.2005

Sayı : 722

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda değişiklik yapılması hakkında Kanun Teklifim ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Atilla BAŞOĞLU
Adana Milletvekili

GEREKÇE:

Max WEBER, devleti bir ülke sınırları içerisinde meşru şiddet kullanma tekeline sahip olması esasında tanımlamaktaydı. Ancak günümüzde supranasyonel kuruluşların ortaya çıkması ve devletin kendisini salt "cezalandırıcı-intikam alıcı" vasfı ile tanımlamaması bu yaklaşımı tarihin sayfalarına terk etmiştir. Artık suç toplumsal, suçlu ise, topluma yeniden kazandırılabilir bir birey ve her ne olursa olsun sadece insan olarak dünyaya gelmiş olmaktan kaynaklanan "doğal" hakların sahibidir. Birçok çağdaş ülkede siyasal kavramların, günün değişen ihtiyaçlarına yönelik olarak yeniden tanımlanması, cezaevi ve cezanın mahiyetinin de yeniden tartışılmasına sebep olmuş ve hapisanelerde "aile görüşmeleri (Conjugal visitation)" uygulamalarının önünü açmıştır. Kısaca, bir mahkumun eşiyle cinsel ilişkide bulunması hakkı olarak tanımlanabilecek olan uygulamayı yaygın hale getiren çeşitli sebepler vardır.

Sosyoloji aileyi, bir toplumu oluşturan en küçük birim olarak tanımlamaktadır. Toplumsal yapılanmanın sağlıklı kurulması ve işlemesi, ailevi bağlarla yakından ilgilidir. Ancak koca ile karıdan birisinin herhangi bir suçla cezaevinde bulunması, kurmuş oldukları aile bağlarında ciddi zararlara sebebiyet vermektedir. Bir mahkumun işlediği suç, onu nasıl ki yemek, içmek, uyumak gibi, temel ihtiyaçlarından mahrum bırakamayacaksa, bir başka temel ihtiyacı olan eşi ile birlikte olmak hakkından da uzaklaştırmamalıdır. Türk hukuk sistemi cezaların şahsiliği ilkesini kabul etmektedir. Oysa ki mevcut uygulama, sadece mahkumları değil, eşlerini de cezalandırmakta, zaman zaman ailelerin dağılmasına yol açmaktadır. Aile bağlarında yaşanan bu kopma ve zayıflamalar, mahkumu topluma kazandırmak yerine daha fazla tecritlik duygusuna itmektedir.

Mahkumların tecrit edilmişlik hissine kapılmaları, bir süre sonra onlara elem vermenin ötesine geçerek mevcut vaziyetin kanıksanmasına sebep olmaktadır. Bu hal, onları ümitsizliğe ve bunalımlara itmekte, gerginleşen dimağlar, cezaevi disiplininin sağlanmasını zorlaştırmaktadır. Bu durum sadece disiplin hükümlerinin değil toplumsal ahlakın da yara almasına sebep olmakta, cezaevlerinde cinsel tacize, küçüklerin cinsel suiistimaline ve eşcinsel ilişkilere müsait bir zemin hazırlamaktadır. Kartal Cezaevinde duvara delik açarak hamilelikle sonuçlanan hadiseler, halk arasında hayret, tebessüm yahut alayla anılırken, devletimizin bu sosyolojik vakaya ciddiyetle yaklaşarak, çözüm üretmek mecburiyeti vardır.

Türkiye'de mahkumların henüz eşleriyle özel görüşmeler yapması dahi mümkün değilken, çağdaş ülkelerin bir çoğundaki düzenlemeler, iyi hali görülen mahkumlara, kamp alanlarında eşleri ve çocuklarıyla vakit geçirmeleri, eşleriyle çimlerin üzerinde oturmaları, çocuklarıyla yakından ilgilenmeleri ve onlarla top oynamaları gibi zamanlar yaratarak, aile hissini devamına imkan vermektedirler. Bu uygulamanın ötesinde, inşa edilmiş olan apartman dairelerinde ailelerin "üç günlük ziyaretler" kapsamında bir araya gelebildikleri, bu sürenin özel hallerde beş güne

kadar çıkarıldığı dahi görülmektedir. Aslında aile görüşmelerinin bu düzeyde uygulanması ve cinselliğin sadece bir unsur olarak uygulamada bulunması arzu edilen sonuç olacaktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisine arz edilmiş olan Kanun Teklifimiz, ceza evlerinde mahkumların eşleriyle görüşmeleri hususunu düzenlerken, iki sebeple resmi nikah şartı öngörmektedir. İskandinav ülkelerinde mahkumun görüşmek istediği hanım ile birlikte olduğunu ispat etmesi yeterli görülmüşken, ülkemizde bu uygulamanın suiistimallere vesile olması ihtimali vardır. Ancak esas olarak uygulama, imam nikahıyla beraber olanların hukuken, resmi nikahla beraberliklerinin teşvik edilmesidir. Söz konusu uygulama, firar teşebbüsü, ayaklanma gibi disiplin bozucu eylemlerde bulunmamış olan ve iyi hali görülen mahkumlara yönelik düzenlenmesi ile diğer ülkelerde kullanıldığı gibi bir ödüllendirme mekanizması olarak düşünülmektedir. Bu izin hususunda Cumhuriyet Savcısına takdir yetkisi tanınmış olması, söz konusu fillere karışmış olsa dahi mahkumun takip eden günlerdeki davranış ve tutumu ile, bu programa tekrar dahil olarak tecrit edilmişlik hissine kapılmalarının önüne geçecek ve ümidini diri tutacaktır.

Bu uygulamanın bir takım sorunları da beraberinde getireceği savunulmaktadır. Başta evli olmayan mahkumların durumu olmak üzere, güvenlik, yetki suiistimali, yönetimden kaynaklanan imkansızlıklar, ziyaretlerin cinsellik içeren mahiyetleri ve gebelik gibi hususlar, söz konusu uygulamalar aleyhine söz alanlar tarafından telaffuz edilebilmektedir. Ancak bu hususların da aktif bir kontrol mekanizması ve tedbirler vasıtasıyla aşılması zor değildir.

Cezalar şahsidir ancak mevcut uygulama ile sadece mahkum, eşi ve çocuğu değil, aile kurumuna vurulan darbe ile tüm toplum zarara uğramaktadır. Aile müessesesi ise, kültürümüzün temel kalelerinden birisini teşkil etmektedir. Cezaevleri şu anki haliyle ıslah imkanından uzak tecrit haneler halindedir. Burada tecrit ettiğimiz insanların toplumla bağlarını devam ettirecek müesseseler oluşturmazsak, onları kaybetmemiz işten değildir. Hele hele Avrupa'ya talip bir Türkiye insan haklarında bu adımı atmak zorundadır. Unutmayalım ki Türk toplumunun kendisine katkıda bulunacak tek bir insanı bile kaybetmeye ne tahammülü ne de sabrı kalmıştır.

CEZALARIN İNFAZI HAKKINDA KANUN'DA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1.- 13.07.1965 tarihli ve 647 sayılı Cezaların infazı Hakkında Kanunun 14.maddesine, son fıkra olmak üzere aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

Hürriyeti bağlayıcı cezaları infaz edilmekte olanlardan evli olanlara resmi nikahlı eşleri ile cezaevi bünyesinde oluşturulacak özel odalarda en az ayda bir defa özel olarak buluşmalarına, ilgilinin firara teşebbüs edip etmediği, ayaklanmalara katılıp katılmadığı, ceza evinde geçirdiği süreyi iyi hal ile geçirip geçirmediği de gözetilmek suretiyle, Cumhuriyet Savcısınca izin verilir.

MADDE 2. Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ASLI GİBİDİR

Gündüz DİNÇER
Kanunlar ve Kararlar Müdürü